

Πρεσβεία της Ελλάδας στην Τιφλίδα
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ 2021

*Συντάκτρια: Δέσποινα Δαουτάκου
Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄*

-Τιφλίδα, Οκτώβριος 2021-

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	4
A.1 Γενικά Χαρακτηριστικά	4
A.2 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη Αγοράς.....	5
Οικονομικές εκτιμήσεις 2021-2022	8
B. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	10
B.1 Θεσμικό πλαίσιο επιχειρηματικής και επενδυτικής δραστηριότητας.....	10
B.1.1 Νομικές Μορφές Εταιριών.....	12
B.1.2 Διαδικασία ίδρυσης εταιρίας	13
B.1.3 Τραπεζικό σύστημα	13
B.1.4 Καθεστώς ιδιοκτησίας	14
B.1.5 Εργασιακό καθεστώς	14
B.2 Στρατηγική Εισόδου στην Αγορά της Γεωργίας.....	16
B.3 Καταναλωτικά Πρότυπα	16
Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ - ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ	17
Γ.1 Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας	17
Γ.2 Φορολογία Φυσικών προσώπων.....	17
Γ.3 Φορολόγηση Επιχειρήσεων	18
Γ.4. Δασμοί - Ειδικότεροι φόροι	19
Γ.5 Ελεύθερες Βιομηχανικές Ζώνες	19
Γ.6.Ζώνες για δραστηριότητες Επικοινωνιών/Πληροφορικής (Virtual zone)	20
Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	20
Δ.1 Κίνητρα Επενδύσεων	21
Φορολογικά κίνητρα-καθεστώς διεθνούς εταιρείας (international company regime)	23
Δ.2. Ιδιωτικοποιήσεις	24
Δ.3 Πιστοληπτική ικανότητα Γεωργίας	25
E. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ - ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ.....	26

ΣΤ.ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....	27
Ζ. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ.....	30

A. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

A.1 Γενικά Χαρακτηριστικά

Πληθυσμός (2020)	3,71εκ. εκ των οποίων 2,19 εκ. διαβιεί σε αστικές περιοχές και 1,52 εκ. στην ύπαιθρο.
Πρωτεύουσα Τιφλίδα- πληθυσμός πόλης	1,18εκ.
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (δολ. ΗΠΑ) 2020	4.275
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ με όρους αγοραστικής δύναμης PPP (current international USD) 2020	15.142
Ημερομηνία έναρξης & λήξης οικονομικού έτους	1η Ιανουαρίου- 31η Δεκεμβρίου

Πηγή: Γεωργιανή στατιστική υπηρεσία

Η Γεωργία γεωγραφικά βρίσκεται στο σταυροδρόμι μεταξύ Δυτικής Ασίας και Ανατολικής Ευρώπης βρέχεται από τον Εύξεινο Πόντο και γειτνιάζει στα βόρεια με τη Ρωσία, στο νότο με την Τουρκία και την Αρμενία, και νοτιοανατολικά με το Αζερμπαϊτζάν.

Διαθέτει ακτογραμμή 310 χλμ. στον Εύξεινο Πόντο, με σημαντικότερους λιμένες το Βατούμι και το Πότι.

Η οικονομία της Γεωργίας είναι μικρή με κατά κεφαλήν ΑΕΠ περίπου 15.142 δολ. (σε όρους ισοτιμίας αγοραστικής δύναμης/ purchasing power parity current international USD) και συνολικό πληθυσμό 3,72 εκ.

Πρωτεύουσα της Γεωργίας είναι η Τιφλίδα. Άλλες σημαντικές πόλεις: Κουταΐσι (138 χιλ.κάτοικοι), Βατούμι (166 χιλ. κάτοικοι), Ρουστάβι (128 χιλ. κάτοικοι), Πότι (41 χιλ. κάτοικοι).

Το μεγαλύτερο ποσοστό στην διάρθρωση του ΑΕΠ το 2020 (στοιχεία Geostat) κατείχαν οι κάτωθι κατηγορίες δραστηριοτήτων: Εμπόριο & επιδιορθώσεις οχημάτων (14,5%), και οι υπηρεσίες διαχείρισης ακινήτων (11,7%) και ακολουθούν η βιομηχανία (10,8%), οι κατασκευές (8,9%), γεωργία-δασοκομία και αλιεία (8,4%), η δημόσια διοίκηση (7,4%), μεταφορές (5,9%) και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες/ασφαλιστικές δραστηριότητες (4,9%).

Ο τομέας υπηρεσιών συνιστά το μεγαλύτερο ποσοστό της Γεωργιανής οικονομίας: 60,8% του ΑΕΠ το 2019. Κυριότεροι κλάδοι μεταποίησης Γεωργίας από πλευράς κύκλου εργασιών (2019): τρόφιμα/ποτά, χαλυβουργεία, εργαλειομηχανές, ορυχεία (συμπεριλαμβανομένου μαγγανίου και χαλκού), οινοποιεία.

Η Γεωργία κατατάχθηκε 7η στην κατάταξη της Παγκόσμιας Τράπεζας "Doing Business 2020" που μετρά τους δείκτες επιχειρηματικού περιβάλλοντος μεταξύ 190 χωρών.

A.2 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη Αγοράς

Βασικά οικονομικά μεγέθη Γεωργίας

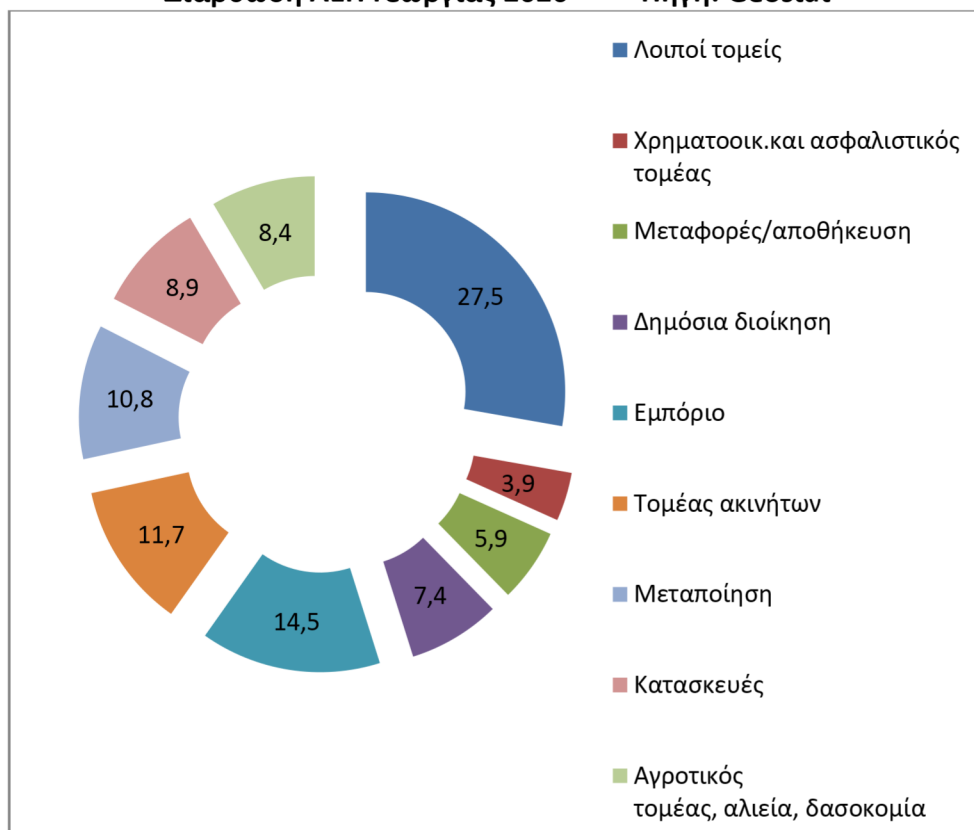
	2017	2018	2019	2020
Ονομαστικό ΑΕΠ δισεκ. USD	16,2	17,6	17,7	15,9
Μεταβολή πραγματικού ΑΕΠ	4,8%	4,8%	5%	-6,2
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (USD)	4359	4722	4696	4275
Ανεργία %	21,6	19,2	17,6	18,5
Πληθωρισμός στα τέλη περιόδου %	6,7	1,5	7	2,4
Δημοσιονομικό έλλειμμα (% ΑΕΠ)	-3	-2,1	-2,1	-9,3
Ακαθάριστο χρέος γενικής κυβ/σης (% ΑΕΠ)	38,6	37,5	40,4	60,6
Ακαθάριστο εξωτερικό χρέος / % ΑΕΠ	106,6	101,3	106,6	127,7
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών % ΑΕΠ	-8,1	- 6,8	- 5,5	-12,3
Συναλλαγματικά αποθέματα (δισεκ. USD)	3	3,3	3,5	3,9
ΑΞΕ/ % ΑΕΠ	12,2	7,4	7,5	3,9
Βασικό επιτόκιο (κατά το μήνα Δεκέμβριο κάθε έτους)			9	8
Συναλλαγματική ισοτιμία λάρι-ευρώ (στις 31/12 του έτους)			3,2095	4,0233

Πηγές: National Bank of Georgia, Geostat, IMF

Διάρθρωση ΑΕΠ Γεωργίας 2020

Πηγή: Geostat

Οι **οικονομικές επιπτώσεις της κρίσης του κορωνοϊού** επέφεραν σημαντικό πλήγμα στον τουρισμό πρωτίστως και ακολούθως στο εμπόριο και στον κατασκευαστικό κλάδο/αγορά real estate, υπηρεσίες δηλαδή που συνεισφέρουν σημαντικό ποσοστό του ΑΕΠ της χώρας και τροφοδοτούν την απασχόληση.

Το κόστος των δύο lockdown για την οικονομία το 2020 εκτιμάται σε περίπου 1 δισεκ. λάρι (Gel) με απώλεια δημοσιονομικών εσόδων που ισοδυναμούσαν σε περίπου 2% του ΑΕΠ. Οι τρέχουσες δημόσιες δαπάνες αυξήθηκαν κατά 5% του ΑΕΠ το 2020 εστιάζοντας σε κοινωνικές και οικονομικές παροχές και επιδοτήσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας

Το **πραγματικό ΑΕΠ** κατέγραψε πτώση κατά 6,2% το 2020 κυρίως εξαιτίας της πτώσης των εσόδων από τον τουρισμό κατά 83% καθώς και την πτώση στις καθαρές εξαγωγές.

Το ποσοστό ανεργίας ανήλθε σε 18,5% έναντι 17,6% το προηγούμενο έτος.

Οι **εξαγωγές υπηρεσιών** σημείωσαν πτώση πάνω από 60% ένεκα του lockdown στον τουρισμό με κατάρρευση των τουριστικών εσόδων, οδηγώντας σε έλλειμμα της τάξης του 12,3% επί του ΑΕΠ στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών.

Εκτός από κατάρρευση των εσόδων από τον τουρισμό, το **εξωτερικό εμπόριο αγαθών** επηρεάστηκε σημαντικά, με μείωση συνολικού όγκου εμπορίου κατά 15%, πτώση εξαγωγών κατά 12% και εισαγωγών κατά 16%.

Η εισροή ξένων άμεσων επενδύσεων στη Γεωργία κατέγραψε επίσης σημαντική πτώση κατά 57,2% το 2020 σύμφωνα με τα τελικά στοιχεία της Geostat ανερχόμενες σε 572 εκ. δολ.

Από τις αρχές μέχρι τα τέλη του 2020 **η ισοτιμία του λάρι** διολίσθησε κατά 14% έναντι του δολαρίου και κατά 25% έναντι του ευρώ, εξαιτίας της γενικότερης οικονομικής αβεβαιότητας και της πτώσης στις ξένες επενδύσεις και τις εξαγωγές.

Μόνη θετική εξέλιξη, ήταν η **αύξηση της εισροής εμβασμάτων** το 2020 κατά 8,8% συγκριτικά με τα επίπεδα του 2019.

Το **δημοσιονομικό έλλειμμα** ανήλθε σε επίπεδα 9,3% του ΑΕΠ εξαιτίας της πτώσης των φορολογικών εσόδων και των αυξημένων αντικυκλικών δαπανών στο πλαίσιο του «πακέτου» δημοσιονομικών κινήτρων.

Τα **μέτρα στήριξης** που έλαβε η Γεωργιανή κυβέρνηση (συνολικού ύψους περί τα 2 δισεκ. λάρι) για ενίσχυση υγειονομικού τομέα, του επιχειρηματικού τομέα με επιτάχυνση κεφαλαιουχικών δαπανών, αναστολή καταβολής φόρων, ταχείες επιστροφές ΦΠΑ και κλαδικά μέτρα στήριξης σε περισσότερες πληττόμενες επιχειρήσεις καθώς και οι υψηλότερες κοινωνικές δαπάνες, λειτούργησαν υποστηρικτικά –αν και σε περιορισμένο βαθμό- στην αντιμετώπιση του οικονομικού σόκ.

Τον Δεκέμβριο του 2020 η μεταβολή του **Δείκτη Τιμών Καταναλωτή** ανήλθε σε 2,4% έναντι του Δεκ. 2019. Ο μέσος όρος του δείκτη τιμών καταναλωτή το 12αμηνο του 2020 ανήλθε σε 5,2% .

Το **βασικό επιτόκιο** της Κεντρικής Τράπεζας μειώθηκε στο 8%, εντούτοις ο ρόλος των παραδοσιακών νομισματικών εργαλείων περιορίστηκε εξαιτίας των επιπτώσεων στη συναλλαγματική ισοτιμία τον πληθωρισμό και το υψηλό επίπεδο δολαριοποίησης της οικονομίας.

Τα **διεθνή συναλλαγματικά αποθέματα** της Κεντρικής Τράπεζας της Γεωργίας αυξήθηκαν 11,5% έναντι του 2019 ανερχόμενα σε 3,9 δισεκ. δολ. ΗΠΑ κυρίως λόγω παροχής χρηματοδότησης από διεθνείς δωρητές.

Η Κεντρική Τράπεζα της Γεωργίας προχώρησε σε πώληση συνολικά 916 εκ. δολ. ΗΠΑ στην αγορά ξένου συναλλάγματος το 2020 για την στήριξη του λάρι και κατ' επέκταση την αποκλιμάκωση των πληθωριστικών πιέσεων.

Το **λάρι** διολίσθησε κατά 5,6 και 7,4% (σε ετήσια βάση) σε ονομαστικούς και πραγματικούς όρους.

Η **κεφαλαιοποίηση του τραπεζικού τομέα** παρέμεινε σε γενικές γραμμές επαρκής παρά την αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και την αναδιάρθρωση των δανείων. Τα απομειωμένα περιουσιακά στοιχεία ('non performing loans' σύμφωνα με τον ορισμό της Κεντρικής Τράπεζας της Γεωργίας) σχεδόν διπλασιάστηκαν ως ποσοστό επί των συνολικών δανείων από 4,4% το 1ο τρίμ. του 2020 σε 8,2% το 4ο τρίμ. του 2020, κυρίως εξαιτίας της συναλλαγματικής αστάθειας του λάρι. Παράλληλα η επίπτωση των lockdown και η αναστολή δανειακών πληρωμών, επέφεραν αύξηση των δανείων που αναδιαρθώθηκαν κατά 18% το 4ο τρίμ. του 2020.

Οικονομικές εκτιμήσεις 2021-2022

Οικονομική ανάκαμψη καταγράφεται από το β' τρίμηνο 2021, με ρυθμό ανάπτυξης Γ/οικονομίας συνολικά για το α' εξάμηνο 12,7%. Η επιτάχυνση της οικονομικής δραστηριότητας, εμπορίου, εγχώριας ζήτησης, η άνοδος φορολογικών εσόδων, πιστώσεων και εσόδων από τον τουρισμό συντέλεσαν στην ανάκαμψη α' εξαμήνου. Εντούτοις, η αγορά εργασίας αργεί να ανακάμψει: Η ανεργία το πρώτο εξάμηνο του 2021 παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα 22% συγκριτικά με 18,3% το πρώτο εξάμηνο του 2020. Επιπλέον, καταγράφεται άνοδος πληθωρισμού μετά από αυξήσεις τιμών που ξεκίνησαν τον Μάρτιο για τρόφιμα, υγειονομική περίθαλψη, μεταφορές και υπηρεσίες κοινής ωφελείας εξαιτίας υψηλότερων τιμών εισαγωγής και κατάργησης επιδοτήσεων για ορισμένα είδη. Ο πληθωρισμός συνιστά σύμφωνα με την Κεντρική Τράπεζα της Γεωργίας σημαντική πρόκληση με το επίπεδο του να ανέρχεται σε 12,8% το μήνα Αύγουστο, υψηλότερο από τα αναμενόμενα ένεκα εξωγενών παραγόντων (υψηλές διεθνείς τιμές βασικών προϊόντων, καυσίμων και ναυτιλιακού κόστους).

Ένεκα της οικονομικής ανάκαμψης που καταγράφηκε το β' τρίμηνο 2021, οι εκτιμήσεις ΔΝΤ για το ρυθμό ανάπτυξης της Γεωργιανής οικονομίας το 2021 αναθεωρήθηκαν προς τα πάνω σε 7,7% (έναντι προηγούμενης πρόβλεψης για ρυθμό 3,5%). Παγκόσμια Τράπεζα προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης Γ/οικονομίας 8% για το 2021 και 5,5% το 2022: Ενισχυόμενη από συνεπείς μακροοικονομικές πολιτικές και ανάκαμψη στις αγορές των σημαντικών εμπορικών εταίρων Γεωργίας, η συνεχιζόμενη οικονομική επέκταση Γ/οικονομίας θα μπορούσε να μειώσει τα ποσοστά της ένδειας στα επίπεδα προ πανδημίας έως το 2022. Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση Ασιατικής Τράπεζας Επενδύσεων, ο ρυθμός ανάπτυξης Γεωργιανής οικονομίας εκτιμάται ότι θα ανέλθει 8,5% το τρέχον έτος.

Διεθνείς οικονομικοί θεσμοί επισημαίνουν εντούτοις ότι παραμένουν σημαντικά οικονομικά ρίσκα στις εκτιμήσεις για τις προοπτικές Γ/οικονομίας:

- ΔΝΤ επισημαίνει ότι η εξέλιξη της πανδημίας θα μπορούσε να απαιτήσει πρόσθετα περιοριστικά μέτρα στην οικονομική δραστηριότητα μειώνοντας την ζήτηση εξωτερικού. Επιπροσθέτως, καθυστερήσεις στο εμβολιαστικό πρόγραμμα θα μπορούσαν να επιβραδύνουν την ανάκαμψη. Αβεβαιότητα στο πολιτικό πεδίο θα μπορούσε να επιδεινώσει την αστάθεια του λάρι, υπονομεύοντας τις επενδύσεις, την εμπιστοσύνη και την πρόοδο σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.

- Παγκόσμια Τράπεζα σημειώνει ότι ενώ καταγράφεται εύρωστος ρυθμός ανάκαμψης το τρέχον έτος, οι ανερχόμενες πληθωριστικές πιέσεις και η εξέλιξη της πανδημίας θα μπορούσαν να αναστείλουν την δημιουργία θέσεων εργασίας και την πρόοδο για μείωση της ένδειας.

- Η Ασιατική Τράπεζα Επενδύσεων, σημειώνει ότι η διατήρηση των θετικών οικονομικών προοπτικών εναπόκειται στην ανάγκη επιτάχυνσης της εμβολιαστικής κάλυψης και τους επόμενους μήνες. Η Τράπεζα προβλέπει ότι ο πληθωρισμός θα επιταχυνθεί το 2021 ανερχόμενος σε 9,5% και θα αποκλιμακωθεί το επόμενο έτος φθάνοντας στο 4%.

Τα έσοδα από τον τουρισμό αναμένεται να ανακάμψουν στα επίπεδα προ κρίσης του 2019, το 2024.

Η πανδημία κατέστησε προφανή την υψηλή εξάρτηση της Γ/οικονομίας από τον τομέα των υπηρεσιών, ιδίως τον τουρισμό, γεγονός που καταδεικνύει την ανάγκη για μεγαλύτερη διαφοροποίησή της ώστε να ενισχυθεί συνακόλουθα και η ανθεκτικότητά της.

Επιπροσθέτως, Παγκόσμια Τράπεζα σημειώνει ότι οι εύρωστοι ρυθμοί ανάπτυξης Γ/οικονομίας -5% κατά μέσο όρο την περίοδο 2005 έως το 2019- είχαν περιορισμένη μόνο επίδραση στη δημιουργία ποιοτικών θέσεων απασχόλησης, και πολλοί Γεωργιανοί απασχολούμενοι εξακολουθούν να βασίζονται σε απασχόληση χαμηλής παραγωγικότητας.

Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για διαφοροποίηση της Γ/οικονομίας και αύξηση της ανταγωνιστικότητας της θα είναι απαραίτητες για τη διατήρηση μιας διαρκούς και συμπεριληπτικής οικονομικής ανάκαμψης. Η περαιτέρω προώθηση μεταρρυθμίσεων για βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος και προσέλκυση επενδύσεων, η βελτίωση της συνδεσιμότητας υποδομών και η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση που θα συμβάλει στην αντιμετώπιση της αναντιστοιχίας επαγγελματικών δεξιοτήτων με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, συνιστούν παράγοντες που θα συντελέσουν συνολικά σε ενίσχυση απασχόλησης, παραγωγικότητας και μισθών την περίοδο μετά την πανδημία.

B. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

B.1 Θεσμικό πλαίσιο επιχειρηματικής και επενδυτικής δραστηριότητας

Η επιχειρηματική δραστηριότητα στη Γεωργία διέπεται από το νόμο περί επιχειρηματιών (1994). Ο νόμος αυτός ρυθμίζει τις οργανωτικές και νομικές μορφές των συμμετεχόντων σε επιχειρηματική δραστηριότητα. Στις 2 Αυγούστου 2021, **το νέο εταιρικό δίκαιο** (Law on Entrepreneurs) εγκρίθηκε από το Κοινοβούλιο της Γεωργίας και **πρόκειται να τεθεί σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2022 αντικαθιστώντας το υφιστάμενο πλαίσιο που ισχύει από το 1994**. Κύριοι στόχοι του νέου Νόμου είναι η αποκατάσταση των ελλείψεων στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο εναρμονίζοντας το εταιρικό δίκαιο με το Ενωσιακό Κεκτημένο συμφώνως προς την Συμφωνία Σύνδεσης ΕΕ-Γεωργίας.

Ο νόμος ρυθμίζει ποικίλα θέματα ρύθμισης εταιρικών υποθέσεων, συμπεριλαμβανομένων των συγκρούσεων συμφέροντος, της υποχρέωσης καλής πίστης, τον αποκλεισμό/αποχώρηση μετόχων από επιχειρήσεις, θέματα σχετικά με την αναδιοργάνωση και εκκαθάριση επιχειρήσεων και άλλες σημαντικές τροποποιήσεις.

Ο νέος νόμος εισάγει την έννοια πρότυπου περιεχομένου καταστατικού εταιρείας ('standard charter'), η οποία περιλαμβάνει τυποποιημένο περιεχόμενο καταστατικού για κάθε εταιρική μορφή. Οι πρότυπες φόρμες καταστατικών εγκρίνονται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης.

Ο νόμος εισάγει επίσης την έννοια της «ηλεκτρονικής διεύθυνσης», η οποία είναι μια εξουσιοδοτημένη σελίδα χρήστη (user page) που χορηγείται από το Δημόσιο Μητρώο (Public Registry) στην εταιρεία σε ηλεκτρονική πύλη που τηρεί το Δημόσιο Μητρώο.

Εκ των σημαντικότερων αλλαγών στην σύσταση μετοχικής εταιρείας (joint stock company) είναι το υποχρεωτικό αρχικό κεφάλαιο, το οποίο ανέρχεται σε τουλάχιστον 100.000 λარი κατά την εγγραφή της.

Ο νόμος τροποποιεί επίσης τον ρόλο των εμπορικών επωνυμιών και έτσι μια εταιρεία μπορεί να χρησιμοποιήσει εμπορική επωνυμία η οποία εντούτοις δεν πρέπει να χρησιμοποιεί ήδη υπάρχουσες επωνυμίες άλλων επιχειρήσεων.

Ο νέος νόμος συμπαρασύρει αλλαγές και σε άλλους σημαντικούς νόμους, όπως ο Αστικός Κώδικας, ο Κώδικας Δημόσιας Διαδικασίας, ο Νόμος περί Κινητών Αξιών, ο Εργατικός Κώδικας, ο Νόμος για την Εθνική Υπηρεσία Δημόσιου Μητρώου, ο Νόμος περί Δραστηριοτήτων Εμπορικών Τραπεζών κ.α.

Σύμφωνα με τη γεωργιανή νομοθεσία, επενδυτής θεωρείται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ο διεθνής οργανισμός που επενδύει στη Γεωργία.

Ο Νόμος περί προώθησης και εγγυήσεων της επενδυτικής δραστηριότητας (Law of Georgia on the investment activity promotion and guarantees) προστατεύει τους αλλοδαπούς επενδυτές για μια περίοδο δέκα ετών από μεταγενέστερη νομοθεσία η οποία μπορεί να μεταβάλει τους όρους των επενδύσεών τους.

Ως επενδύσεις θεωρούνται όλα τα είδη περιουσιακών στοιχείων και πνευματικών δικαιωμάτων που επενδύονται για την απόκτηση κερδών από επενδυτική δραστηριότητα που πραγματοποιείται στο έδαφος της Γεωργίας.

Οι αξίες αυτές ή δικαιώματα μπορεί να είναι:

- χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία
- κινητή και ακίνητη περιουσία
- δικαιώματα μίσθωσης γης και χρήση φυσικών πόρων (συμπεριλαμβανομένης της παραχώρησης), διπλώματα ευρεσιτεχνίας, άδειες, τεχνογνωσία.
- άλλα περιουσιακά στοιχεία ή πνευματικά δικαιώματα που καθορίζονται από το νόμο.

Επενδύσεις δύνανται να πραγματοποιηθούν σε διάφορους τομείς πλην εκείνων στους οποίους ισχύουν απαγορεύσεις από τη νομοθεσία (βλ. σχ. άρθρα 9 του ανωτέρω νόμου).

Ο νόμος είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα:

<https://matsne.gov.ge/en/document/view/33304?publication=15>

Σύμφωνα με τη γεωργιανή νομοθεσία, κάθε εταιρεία δικαιούται να επιλέξει το πεδίο επιχειρηματικής δραστηριότητας και να διεξάγει αυτήν χωρίς περιορισμό, εκτός και αν η συγκεκριμένη δραστηριότητα απαγορεύεται από το νόμο ή για τη διεξαγωγή της απαιτείται πρότερη άδεια ή έγκριση βάσει του Νόμου περί Αδειών και Εγκρίσεων (“Law on Licenses and Permits”).

Ο Νόμος περί αδειών & εγκρίσεων διέπει και ρυθμίζει τις δραστηριότητες ή ενέργειες που αντιπροσωπεύουν μείζον κίνδυνο για την ανθρώπινη ζωή ή υγεία, αφορούν κρατικά ή δημόσια συμφέροντα ιδιαίτερης σημασίας ή σχετίζονται με τη χρήση κρατικών πόρων. Ο εν λόγω Νόμος περιλαμβάνει πλήρη κατάλογο αδειών και εγκρίσεων που απαιτείται να ληφθούν για την έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας στους συγκεκριμένους τομείς, ενώ καθορίζει και τις διαδικασίες έκδοσης, αλλαγής και κατάργησης αδειών και εγκρίσεων.

Επίσης, ισχύουν νόμοι και διατάγματα που έχουν εκδοθεί δυνάμει των διατάξεων του Νόμου περί Αδειών και Εγκρίσεων καθώς και του Νόμου για τα Τέλη επί Αδειών και Εγκρίσεων (Law on License and Permit Fees), με κυριότερους λχ (i) το Νόμο για την ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο (“Law on Electricity and Natural Gas”), που καθορίζει τους κανόνες για απόκτηση άδειας για την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου στη Γεωργία, (ii) το Διάταγμα αρ. 136 της Κυβέρνησης της Γεωργίας για την έγκριση κανονισμού αναφορικώς με τους όρους και προϋποθέσεις χορήγησης άδειας για εξόρυξη ορυκτών πόρων (“Decree on Mineral Extraction License”), (iii) το Νόμο για το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο the “Law on Oil and Gas”) που θέτει το νομικό πλαίσιο για την ανάπτυξη των πόρων πετρελαίου και φυσικού αερίου, της διύλισης πετρελαίου, την επεξεργασία φυσικού αερίου ή δραστηριότητες μεταφοράς, (iv) το Διάταγμα αριθ. 145/04 του Προέδρου της Κεντρικής Τράπεζας της Γεωργίας σχετικά με την έγκριση των κανόνων για την αδειοδότηση χρηματομεσιτικής εταιρείας (the “Decree on Brokerage License”), (v) το Νόμο για τα τέλη επιχειρήσεων τυχερών παιγνίων (the “Law on Gambling Business Fees”) και το Νόμο για τα λαχεία και τα τυχερά παιχνίδια (the “Law on Gambling”).

B.1.1 Νομικές Μορφές Εταιριών

Οι μη κάτοικοι Γεωργίας δύνανται να καταχωρίσουν τις δραστηριότητές τους ως γεωργιανά νομικά πρόσωπα ή ως υποκαταστήματα ή αντιπροσωπείες αλλοδαπών εταιριών.

Οι νομικές μορφές επιχειρήσεων είναι¹:

A. Ατομική επιχείρηση (Individual Entrepreneur)

Πρόκειται για επιχείρηση που ανήκει σε ένα φυσικό πρόσωπο. Αυτή είναι η απλούστερη και λιγότερο δαπανηρή μορφή επιχειρηματικής δραστηριότητας και απαντάται περισσότερο στον αγροτικό τομέα.

B. Ομόρρυθμη Εταιρεία (Joint Liability company)

Γ. Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Limited partnership)

Δ. Εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (Limited Liability Company)

Ε. Ανώνυμη Εταιρεία (Joint Stock Company)

ΣΤ. Συνεταιρισμός (Cooperative)

Ζ. Υποκατάστημα (Branch)

Ένα υποκατάστημα βρίσκεται και λειτουργεί πέρα από τον τόπο εγγραφής (έδρα) της ιδρυτικής του εταιρείας. Δεν έχει καθεστώς χωριστής νομικής προσωπικότητας. Το υποκατάστημα ενεργεί σύμφωνα με τις αρμοδιότητες που αναθέτει η ιδρυτική εταιρεία. Η ίδρυση υποκαταστήματος δεν απαιτεί κεφαλαιουχικές επενδύσεις. Υποκατάστημα αλλοδαπής εταιρείας πρέπει να είναι εγγεγραμμένο στην Εθνική Υπηρεσία Δημοσίου Μητρώου (National Agency of Public Registry). Η εγγραφή απαιτεί αίτηση της αλλοδαπής εταιρείας και συμβολαιογραφική πράξη με την απόφαση της εταιρείας να διορίσει διευθυντή του νέου υποκαταστήματος.

Η. Αντιπροσωπεία (μόνιμη εγκατάσταση για φορολογικούς σκοπούς)

Η Αντιπροσωπεία (Representation) ή μόνιμη εγκατάσταση για φορολογικούς σκοπούς (Permanent Establishment for Tax Purposes) είναι παρόμοια με το υποκατάστημα δεδομένου ότι βρίσκεται και λειτουργεί εκτός της δικαιοδοσίας της ιδρυτικής εταιρείας και δεν έχει την ιδιότητα νομικού προσώπου. Όπως το υποκατάστημα, ενεργεί σύμφωνα με τις εξουσίες που της έχει αναθέσει η ιδρυτική εταιρεία. Υπάρχει, ωστόσο, κάποια διαφορά μεταξύ του υποκαταστήματος και της αντιπροσωπείας, καθώς η τελευταία δικαιούται να εκπροσωπεί και να υπερασπίζεται τα συμφέροντα της ιδρυτικής εταιρείας πέρα από την εκτέλεση των λειτουργιών υποκαταστήματος. Μια άλλη διαφορά μεταξύ υποκαταστήματος και αντιπροσωπείας είναι η διαδικασία εγγραφής και το σύνολο των εγγράφων που πρέπει να υποβληθούν στο πλαίσιο αυτό. Το υποκατάστημα εγγράφεται στην Εθνική Υπηρεσία Δημοσίου Μητρώου του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Γεωργίας (National Agency of Public Registry). Η αντιπροσωπεία (μόνιμη εγκατάσταση για φορολογικούς σκοπούς) είναι εγγεγραμμένη στην Υπηρεσία Φορολογίας (Revenue Service) του Υπουργείου Οικονομικών της Γεωργίας.

¹ Αναλυτικότερα για κάθε εταιρική μορφή βλ. στο Enterprise Georgia <https://investingeorgia.org/en/downloads/useful-guides>, "How to Register a Business".

B.1.2 Διαδικασία ίδρυσης εταιρίας

Για την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας απαιτείται εγγραφή του επιχειρηματία/ νομικού προσώπου η οποία διενεργείται από την Εθνική Υπηρεσία Δημόσιου Μητρώου (www.napr.gov.ge, διεύθυνση: # 2 St. Nikoloz / N.Chkeidze, Tbilisi, 0102) του Υπουργείου Δικαιοσύνης, η οποία περιλαμβάνει τόσο εγγραφή της εταιρείας στο μητρώο εταιρειών, όσο και εγγραφή της για φορολογικούς σκοπούς. Μετά τις τελευταίες τροποποιήσεις της νομοθεσίας, η καταχώρηση των νομικών προσώπων έχει απλουστευθεί, έχουν περιοριστεί τα εμπόδια και έχει καθιερωθεί η αρχή της «υπηρεσίας μιας στάσης» .

Η εγγραφή επιχειρηματιών/νομικών προσώπων συνεπάγεται την έκδοση αναγνωριστικού αριθμού, καθώς και αποσπάσματος από το μητρώο επιχειρηματιών και νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Τα απαιτούμενα έγγραφα για την εγγραφή εταιρειών αναφέρονται αναλυτικά στο link του Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών "Public Service Hall" <http://www.psh.gov.ge/main/menus/2>

B.1.3 Τραπεζικό σύστημα

Η νομοθεσία που διέπει τις δραστηριότητες των εμπορικών τραπεζών αποτελείται από το Νόμο για την Εθνική Τράπεζα της Γεωργίας, το Νόμο περί δραστηριοτήτων των εμπορικών τραπεζών και τους συναφείς εφαρμοστικούς κανονισμούς.

Η Εθνική Τράπεζα της Γεωργίας έχει εισάγει μεταρρυθμίσεις στην εποπτεία των τραπεζών έναντι χρηματοπιστωτικού κινδύνου, ενισχύοντας το πεδίο εποπτείας που διενεργεί με ενίσχυση των κεφαλαιακών απαιτήσεων, προκειμένου να διασφαλίσει την ασφάλεια του τραπεζικού συστήματος.

Από τον Δεκέμβριο του 2009, η Εθνική Τράπεζα της Γεωργίας είναι επίσης υπεύθυνη για την εποπτεία ποικίλων συμμετεχόντων στη χρηματοπιστωτική αγορά, ήτοι εμπορικές τράπεζες, πιστωτικές ενώσεις, μικροχρηματοδοτικούς οργανισμούς, μονάδες εμβασμάτων και γραφεία ανταλλαγής νομισμάτων, καθώς και της αγοράς τίτλων.

Οι γεωργιανές τράπεζες βασίζονται στην κεφαλαιακή συμμετοχή αλλοδαπών μετόχων. Στρατηγικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων ευρωπαϊκών και διεθνών/ περιφερειακών χρηματοπιστωτικών οργανισμών (EBRD, IFC κ.α.) είναι παρόντες στο τραπεζικό σύστημα της Γεωργίας.

Αναλυτικοί δείκτες χρηματοοικονομικής δραστηριότητας είναι διαθέσιμοι στην ιστοσελίδα της Εθνικής Τράπεζας της Γεωργίας: <https://www.nbg.gov.ge/index.php?m=109>

Ο πλήρης κατάλογος των τραπεζών που λειτουργούν στη Γεωργία είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα της Εθνικής Τράπεζας της Γεωργίας : <https://www.nbg.gov.ge/index.php?m=403>

B.1.4 Καθεστώς ιδιοκτησίας

Τα δικαιώματα ιδιοκτησίας διασφαλίζονται και προστατεύονται από το Σύνταγμα. Ειδικό κεφάλαιο του Αστικού Κώδικα διέπει τα δικαιώματα ιδιοκτησίας και προβλέπει διάφορες μορφές ιδιοκτησίας, απόκτησης, αξιοποίησης και ελέγχου της περιουσίας.

Η μεταβίβαση ιδιοκτησίας ακίνητης περιουσίας ρυθμίζεται από τον Αστικό Κώδικα. Το ακίνητο περιλαμβάνει το οικόπεδο μαζί με τα κτίρια που βρίσκονται εντός αυτού. Για αγορά ακίνητης περιουσίας είναι απαραίτητη η καταχώριση του συμβολαίου πώλησης σύμφωνα με τη νομοθεσία. Ο Εθνικός Οργανισμός Δημοσίου Μητρώου της Γεωργίας είναι αρμόδια υπηρεσία για την καταχώριση ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων επί ακίνητης περιουσίας.

Το ισχύον νομικό πλαίσιο προβλέπει περιορισμούς για μη κατοίκους Γεωργίας όσον αφορά την απόκτηση αγροτικής γης. Τον Ιούλιο 2019 τέθηκε σε ισχύ Οργανικός Νόμος "περί ιδιοκτησίας αγροτικής γης", ο οποίος προβλέπει τις περιπτώσεις καθώς και τους όρους υπό τους οποίους επιτρέπεται μεταβίβαση ιδιοκτησίας επί αγροτικής γης σε αλλοδαπά φυσικά πρόσωπα και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου στα οποία ο πλειοψηφικός μέτοχος είναι αλλοδαπό φυσικό πρόσωπο ή/και νομικό πρόσωπο εγγεγραμμένο στο εξωτερικό.

B.1.5 Εργασιακό καθεστώς

Η μισθοδοσία και το επίπεδο του μισθού καθορίζεται με βάση τη σύμβαση εργασίας. Οι μισθοί εντός της Γεωργίας καταβάλλονται μόνο στο εθνικό νόμισμα (λάρι, GEL). Επί του παρόντος η νομοθεσία δεν καθορίζει επίπεδο κατώτατων μισθών.

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία της Γεωργιανής Στατιστικής Υπηρεσίας, ο μέσος μηνιαίος ονομαστικός μισθός στη Γεωργία αυξήθηκε κατά 53 λάρι (4,4%) το πρώτο τρίμηνο του 2021 συγκριτικά με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους ανερχόμενος σε 1.256 λάρι (περίπου 397,53 \$/327,83 €). Οι μέσες μηνιαίες αποδοχές των εργαζομένων στον επιχειρηματικό τομέα αυξήθηκαν κατά 56,5 λάρι ανερχόμενες σε 1.283 λάρι.

Οι υψηλότερες αποδοχές καταγράφηκαν στους ακόλουθους τομείς:

- Χρηματοοικονομικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες: 2.448 λάρι (-5,7%)
- Πληροφορική/επικοινωνίες : 2.159 λάρι (+14,4%)
- Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες :1.798,9 λάρι (+0,2%)
- Κατασκευές: 1.664 λάρι (-2,3%)

Η φορολογία εισοδήματος επί του μισθού ανέρχεται σε 20% του ακαθάριστου μισθού. Η παρακράτηση φόρου πραγματοποιείται από τον εργοδότη.

Από 1/1/2019 το σωρευτικό συνταξιοδοτικό σύστημα (accumulated pension system) είναι υποχρεωτικό για τους νομίμως απασχολούμενους κάτω των 40 ετών, με αυτόματη ηλεκτρονική εγγραφή τους στο νέο σύστημα. Για τους αυτοαπασχολούμενους καθώς και για τους εργαζόμενους άνω των 40 ετών, η εγγραφή στο πρόγραμμα είναι εθελοντική.

Το σύστημα θα λειτουργεί με σύστημα συνεισφοράς "2 + 2 + 2": Κάθε εργαζόμενος, ο εργοδότης και το κράτος θα συνεισφέρουν 2% επί του ακαθάριστου ύψους μισθού του εργαζομένου στον ατομικό λογαριασμό συνταξιοδότησης του εργαζομένου.

Σημειώνεται ότι με βάση το νόμο, το επίπεδο συνεισφοράς του κράτους διαμορφώνεται:

- (i) σε 2% εφόσον οι ετήσιες αποδοχές του εργαζομένου είναι μικρότερες από 24.000 λάρι (GEL) ή
- (ii) σε 1% εφόσον οι ετήσιες αποδοχές του εργαζομένου κυμαίνονται από 24.001 έως 60.000 λάρι.

Όσον αφορά τους αυτοαπασχολούμενους, θα καταθέτουν 4% του εισοδήματός τους και το κράτος θα συμπληρώνει με ποσοστό 2%.

Ο Εργατικός κώδικας ορίζει την ελάχιστη ηλικία απασχόλησης (16 έτη), τις ώρες εργασίας (40 ανά εβδομάδα και 48 ώρες ανά εβδομάδα για ορισμένους ειδικούς κλάδους που καθορίζονται από την κυβέρνηση της Γεωργίας) και την ετήσια άδεια (24 ημερολογιακές ημέρες). Άλλα ζητήματα σχετικά με τους μισθούς και το ωράριο εργασίας συμφωνούνται μεταξύ του εργοδότη και του εργαζομένου. Οι τροποποιήσεις του Κώδικα Εργασίας (Ιούλιος 2013), καθορίζουν τους λόγους τερματισμού της σύμβασης εργασίας. Ο Κώδικας καθορίζει επίσης την αμοιβή αποχώρησης του εργαζομένου κατά τη λήξη της εργασιακής σχέσης, συμπεριλαμβανομένης και της προθεσμίας πληρωμής της.

Ο Εργατικός Κώδικας καθορίζει τους βασικούς όρους των συμβάσεων εργασίας συμπεριλαμβανομένων: της ημερομηνίας έναρξης και τη διάρκεια της σχέσης εργασίας, το ωράριο εργασίας, τον τόπο εργασίας, τη θέση και το είδος της εργασίας, το ύψος του μισθού και την καταβολή του, την υπερωριακή απασχόληση και την αμοιβή της, τις άδειες και τις αποδοχές. Ο κώδικας καθορίζει επίσης το ωράριο εργασίας για τους ανήλικους ηλικίας 16 έως 18 ετών, οποίο δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 36 ώρες την εβδομάδα.

Τον Μάρτιο 2018, ψηφίστηκε ο Νόμος για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία.

Στις 29/9/2020, το κοινοβούλιο της Γεωργίας ενέκρινε τροποποιήσεις στον Εργασιακό Κώδικα. Ο τροποποιημένος Εργασιακός Κώδικας ρυθμίζει - μεταξύ άλλων - ζητήματα διακρίσεων στο χώρο εργασίας, τις διακοπές, την υπερωριακή απασχόληση και την αμοιβή αυτής, τις βάρδιες, τις νυχτερινές βάρδιες, και τη νυχτερινή εργασία, την γονική άδεια παρέχοντας το δικαίωμα αυτής και στον πατέρα. Επεκτείνει επίσης τις αρμοδιότητες της Κρατικής Επιθεώρησης Εργασίας για διεξαγωγή αιφνιδιαστικών επιθεωρήσεων σε όλους τους κλάδους. Ο νέος εργασιακός κώδικας αναδιαμορφώνει τους κανονισμούς για την πρακτική άσκηση, απαγορεύοντας την παράταση μη αμειβόμενων πρακτικών άσκησης για πάνω από 6 μήνες, ενώ οι αμειβόμενες πρακτικές άσκησης δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν το ένα έτος.

B.2 Στρατηγική Εισόδου στην Αγορά της Γεωργίας

Για την είσοδο στην γεωργιανή αγορά ελληνικών προϊόντων/υπηρεσιών σε κλάδους ενδιαφέροντος (βλ. κατωτέρω), οι ενδιαφερόμενες ελληνικές επιχειρήσεις οφείλουν κατ' αρχάς:

- να σταθμίσουν τον υφιστάμενο ανταγωνισμό στην Γεωργιανή αγορά από σημαντικούς προμηθευτές, ήτοι μεταξύ άλλων Τουρκία (δομικά υλικά και κατασκευαστικές υπηρεσίες), Τουρκία, Γερμανία, Ουγγαρία, Γαλλία (φαρμακευτικά), ελαιοκομικά (Ιταλία, Ισπανία).
- να ενοποιήσουν, κατά το δυνατό, την εξαγωγική προσπάθεια μέσω των κλαδικών επιχειρηματικών ενώσεων τους ή συστάδων επιχειρήσεων, προκειμένου να δημιουργήσουν ευχερέστερες προϋποθέσεις «διείσδυσης» ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών με αξιώσεις (ποσότητα, ανταγωνιστικές τιμές, ποιοτικά χαρακτηριστικά προϊόντων έναντι ανταγωνισμού) στην εδώ αγορά, αλλά και με εφιαλτήριο την γεωργιανή αγορά να πετύχουν είσοδο σε γειτονικές αγορές Ν.Καυκάσου.

Απαραίτητη είναι η ανεύρεση γεωργιανού εταίρου -σε πρώτη φάση τουλάχιστον- για είσοδο στην αγορά: Εισαγωγέα, διανομέα, αντιπρόσωπο όσον αφορά εμπόριο αγαθών, είτε στο πλαίσιο κοινοπραξίας (joint venture) ιδίως όταν πρόκειται για υλοποίηση κατασκευαστικών έργων ή την ανάπτυξη μεταποιητικής δραστηριότητας. Ο γεωργιανός εταίρος πρέπει να διαθέτει αξιολογή και σταθερή παρουσία στην αγορά.

Η είσοδος στην αγορά για αγαθά και υπηρεσίες δύναται επιτευχθεί και μέσω της μεθόδου δικαιόχρησης (franchise) και πάλι, ωστόσο, απαιτείται η συνεργασία με γεωργιανό εταίρο αξιολογή παρουσία στην αγορά.

B.3 Καταναλωτικά Πρότυπα

Το επίπεδο εισοδήματος σημαντικού τμήματος του πληθυσμού κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα, γεγονός που αποτελεί παράγοντα καταναλωτικής προτίμησης, σε προϊόντα χαμηλότερων τιμών (τουρκικής κυρίως και κινεζικής προέλευσης).

Η μέση μηνιαία καταναλωτική δαπάνη των Γεωργιανών νοικοκυριών ανήλθε σε 801 λάρι (περίπου 258δολ) το 2020, ενώ η μέση μηνιαία κατά κεφαλή καταναλωτική δαπάνη ανήλθε σε 234 λάρι (περίπου 75δολ).

Οι καταναλωτές των ανερχόμενων μεσαίων εισοδηματικών κατηγοριών, είναι διατεθειμένοι να επιλέξουν την αγορά ενός ακριβότερου προϊόντος για το οποίο γνωρίζουν την ποιοτική του ανωτερότητα σε σχέση με άλλα φθηνότερα ομοειδή. Αυτό επιβεβαιώνεται άλλωστε και από την καλή εικόνα των ελληνικών προϊόντων διατροφής και των πετρελαιοειδών στις προτιμήσεις τους.

Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ - ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ

Ο φορολογικός κώδικας προβλέπει έξι τύπους φόρων, οι οποίοι κατατάσσονται σε δύο ομάδες ως εξής:

- Οι φόροι που επιβάλλονται σε ολόκληρη την επικράτεια της Γεωργίας: Φόρος Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων, Φόρος Εταιρικών Κερδών, Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), Ειδικοί Φόροι Κατανάλωσης & Δασμοί.
- Οι τοπικοί φόροι που εισάγονται βάσει κανονιστικών πράξεων των φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμοι). Περιλαμβάνει τον φόρο ακίνητης περιουσίας.

Τα τρέχοντα επίπεδα της φορολογίας παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Είδος Φόρου	Επίπεδο
Εταιρικός Φόρος εισοδήματος (corporate profit tax)	15%
Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων (personal income tax)	20%
Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων για τόκους, μερίσματα, δικαιώματα (royalty)	5%
Φόρος προστιθέμενης αξίας (VAT)	18%
Σε ορισμένα αγαθά επιβάλλεται ειδικός φόρος κατανάλωσης (excise tax)	
Φόρος ακίνητης περιουσίας	Έως 1%

Γ.1 Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας

Η Γεωργία έχει συνάψει Συμφωνία Αποφυγής Διπλής Φορολογίας με 57 χώρες, συμπεριλαμβανομένης και της χώρας μας. Βλ. σχετ. ιστότοπο Υπουργείου Οικονομικών Γεωργίας:

<https://mof.ge/en/5128#6>

Γ.2 Φορολογία Φυσικών προσώπων

Οι υπόχρεοι φόρου εισοδήματος είναι φυσικά πρόσωπα, κάτοικοι και μη κάτοικοι Γεωργίας. Φυσικό πρόσωπο που μένει στη Γεωργία για περισσότερες από 183 ημέρες σε οποιαδήποτε συνεχή χρονική περίοδο 12 ημερολογιακών μηνών θεωρείται κάτοικος, εξαιρουμένων των διπλωματών, υπαλλήλων διεθνών οργανισμών, προσώπων που εξυπηρετούν κρατικούς οργανισμούς ξένων χωρών και των μελών των οικογενειών τους. Το ακαθάριστο εισόδημα που εισπράττεται από ιδιώτες με τη μορφή μισθού ή άλλων παροχών από Γεωργιανές πηγές φορολογείται με συντελεστή 20%.

Το ακαθάριστο εισόδημα από εκμίσθωση οικιστικών ακινήτων φορολογείται με συντελεστή 5%.

Ένας μεμονωμένος επιχειρηματίας μπορεί να αποκτήσει το καθεστώς πολύ μικρής επιχείρησης (Micro Business), εάν το ετήσιο εισόδημά του δεν υπερβαίνει τα 30.000 λάρι Γεωργίας ή Μικρής Επιχείρησης εάν το ετήσιο εισόδημά της δεν υπερβαίνει τα 500.000 GEL και εκτελεί μόνο το είδος δραστηριοτήτων που επιτρέπονται σύμφωνα με κανονιστική πράξη του Υπουργού Οικονομικών.

Το φυσικό πρόσωπο που υπάγεται σε καθεστώς πολύ μικρής επιχείρησης (Micro Business) δεν καταβάλλει φόρο εισοδήματος.

Το εισόδημα μιας μικρής επιχείρησης φορολογείται με συντελεστή 1%.

Γ.3 Φορολόγηση Επιχειρήσεων

Υπόχρεοι καταβολής φόρου εισοδήματος (corporate profit tax) είναι εταιρείες που έχουν φορολογική έδρα στη Γεωργία, ενώ οι αλλοδαπές επιχειρήσεις υπόκεινται στον φόρο μόνο εάν το εισόδημά τους προέρχεται από δραστηριότητα στη Γεωργία (εισόδημα από εμπορικές συναλλαγές, κεφαλαιακά κέρδη, έσοδα από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, έσοδα από μερίσματα, και άλλα έσοδα). Τόσο οι ξένες όσο και οι εγχώριες εταιρείες που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα στη Γεωργία αναλαμβάνουν τις ίδιες φορολογικές υποχρεώσεις.

Το επίπεδο του εταιρικού φόρου εισοδήματος ανέρχεται σε 15%.

Σύμφωνα με τροποποίηση του φορολογικού κώδικα από 1/1/2017 ο φόρος εταιρικών κερδών συνάδει με το «εσθονικό φορολογικό μοντέλο», προβλέποντας απαλλαγή από τον φόρο, τμήματος των κερδών των επιχειρήσεων, εφόσον τα κέρδη αυτά δαπανώνται για την ανάπτυξη της παραγωγής. Στην προκειμένη περίπτωση, φορολογείται εκείνο το τμήμα των κερδών που προορίζεται για καταβολή μερισμάτων στους μετόχους.

Μέχρι τον Ιαν.2023, το νέο καθεστώς φορολόγησης εταιρικών κερδών δεν θα εφαρμόζεται στις εμπορικές τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες, οργανισμούς μικροχρηματοδότησης, πιστωτικές ενώσεις, και εκδότες δανείων όπως ορίζονται με βάση το Ν. για την Εθνική Τράπεζα της Γεωργίας.

Το νέο σύστημα φορολογίας κερδών ισχύει για τις εταιρείες που εδρεύουν στη Γεωργία καθώς και αλλοδαπές εταιρείες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα στη Γεωργία μέσω μόνιμης εγκατάστασης (permanent establishment) και η φορολογητέα βάση περιλαμβάνει:

- τα διανεμημένα κέρδη
- δαπάνες ή άλλες πληρωμές που δεν σχετίζονται με οικονομικές δραστηριότητες
- δωρεάν παράδοση αγαθών και υπηρεσιών ή / και μεταφορά κεφαλαίων
- έξοδα αντιπροσώπευσης (representation expenses) που υπερβαίνουν το όριο που καθορίζει ο φορολογικός κώδικας.

Γ.4. Δασμοί - Ειδικότεροι φόροι

Οι δασμοί εισαγωγής ανέρχονται σε επίπεδα 0%, 5% ή 12% ανάλογα με την κατηγορία των αγαθών προς εισαγωγή. Για τον εκτελωνισμό των εμπορευμάτων στο τελωνείο απαιτούνται τα ακόλουθα έγγραφα: (i) φορτωτική/έγγραφο για τη μεταφορά, (ii) συμφωνία αγοράς, (iii) η απαιτούμενη άδεια/ έγκριση για την εισαγωγή εφόσον τούτη απαιτείται για ορισμένες κατηγορίες προϊόντων.

ΦΠΑ

Τα εισαγόμενα αγαθά υπόκεινται σε ΦΠΑ σύμφωνα με τον Φορολογικό Κώδικα. Ο συντελεστής ΦΠΑ ανέρχεται σε 18% επί αξίας των εισαγόμενων αγαθών.

Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης

Ο ειδικός φόρος κατανάλωσης επιβάλλεται σε ορισμένες κατηγορίες αγαθών σύμφωνα με τον Φορολογικό Κώδικα.

Γ.5 Ελεύθερες Βιομηχανικές Ζώνες

Σύμφωνα με το Νόμο περί "Ελεύθερων Βιομηχανικών Ζωνών", η βιομηχανική ζώνη συνίσταται σε διάφορες μορφές ελεύθερων ζωνών που προβλέπει η τελωνειακή νομοθεσία της Γεωργίας, εντός οποίων εφαρμόζονται ευνοϊκό φορολογικό και τελωνειακό σύστημα. Ο Νόμος ορίζει επίσης και τον κατάλογο των μη επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων στην FIZ, όπως επίσης και τα αγαθά που απαγορεύεται να εισαχθούν στην FIZ.

Στη Γεωργία λειτουργούν ελεύθερες βιομηχανικές ζώνες: στο Κουταΐσι ("HUALING KUTAIISI FREE INDUSTRIAL ZONE"/ <https://hualingfiz.ge/about/hualing-kutaisi-fiz/> και "KUTAIISI FREE INDUSTRIAL ZONE /Managed by LLC Fresh Georgia", στο Πότι (POTI FREE INDUSTRIAL ZONE <http://potifreezone.ge/>) και στην Τιφλίδα (<http://www.tfz.ge/>).

Οι εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες στις ζώνες και έχουν το status επιχείρησης EBZ απολαμβάνουν φορολογικά οφέλη ως πρόσθετο κίνητρο, οι δραστηριότητες τους υπόκεινται σε απλουστευμένες διαδικασίες αδειοδότησης.

Ειδικό φορολογικό καθεστώς για τις εταιρείες εγγεγραμμένες στις EBZ/

- Τα κέρδη εταιρειών εγγεγραμμένων σε EBZ απαλλάσσονται από τον φόρο εταιρικών κερδών υπό ορισμένες προϋποθέσεις που προβλέπονται από τον φορολογικό κώδικα.
- Απαλλαγή από φόρο ακίνητης περιουσίας
- Απαλλαγή από Φ.Π.Α. και φόρο εισαγωγής επί εισαγόμενων αγαθών.

Σε περίπτωση παράδοσης αγαθών από μια επιχείρηση με καθεστώς EBZ προς άλλη εταιρεία εγγεγραμμένη στη Γεωργία (πλην έτερης επιχείρησης εντός ζώνης) καταβάλλεται φόρος 4% επί των εσόδων από την παροχή των αγαθών.

Γ.6. Ζώνες για δραστηριότητες Επικοινωνιών/Πληροφορικής (Virtual zone)

Νομικό πρόσωπο με έδρα τη Γεωργία που ασκεί επιχειρηματικές δραστηριότητες στον κλάδο πληροφορικής, δύναται να υποβάλει αίτηση για καθεστώς Virtual Zone. Το καθεστώς αυτό συνίσταται σε άδεια (έγκριση) άσκησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε Εικονική Ζώνη και οι υπαγόμενοι στο εν λόγω καθεστώς απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος εταιρειών και τον ΦΠΑ για παροχή υπηρεσιών πληροφορικής/επικοινωνιών σε πελάτες εκτός Γεωργίας.

Σύμφωνα με πρόσφατες νομοθετικές αλλαγές, δεν δύναται να απονεμηθεί σε νομικό πρόσωπο φορολογικό καθεστώς διεθνούς εταιρείας και παράλληλα καθεστώς εικονικής ζώνης.

Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η Γεωργία έχει σημειώσει αξιόλογη πρόοδο στην άρση αρκετών εμποδίων στην επιχειρηματική δραστηριότητα και κατατάσσεται 7η με βάση τον δείκτη Doing Business της Παγκόσμιας Τράπεζας το 2020. Όπως επισημαίνεται στην επιθεώρηση της επενδυτικής πολιτικής Γεωργίας από τον ΟΟΣΑ (OECD investment policy review) και στην ετήσια έκθεση εφαρμογής της Συμφωνίας Σύνδεσης ΕΕ -Γεωργίας (EU's annual Association Implementation Report on Georgia)² η περαιτέρω πρόοδος Γεωργίας στους εξής τομείς είναι αναγκαία για συνακόλουθη περαιτέρω βελτίωση του επενδυτικού και επιχειρηματικού της περιβάλλοντος:

- ολοκλήρωση της εφαρμογής των όρων της DCFTA ΕΕ-Γεωργίας σχετικά με το ρυθμιστικό πλαίσιο για τον ανταγωνισμό και τις δημόσιες συμβάσεις.
- συνέχιση των προσπάθειών για συστημική μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος.
- βελτιώσεις στη νομική και θεσμική υποδομή που αφορούν εναλλακτικές υπηρεσίες επίλυσης διαφορών (λχ διαιτησία).
- αποσαφήνιση των κριτηρίων, των όρων και της διαδικασίας δια της οποίας οι αλλοδαπές εταιρείες μπορούν να πραγματοποιήσουν επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις.
- ολοκλήρωση της εναρμόνισης του συστήματος προστασίας και επιβολής των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς και του συστήματος προστασίας και ποιοτικού ελέγχου των γεωγραφικών ενδείξεων σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ.

² OECD Investment Policy Reviews: Georgia (published 15.12.2020) link: <https://www.oecd.org/countries/georgia/oecd-investment-policy-reviews-georgia-0d33d7b7-en.htm> και 2021 European Union's Annual Association Implementation Report on Georgia, https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/92853/2021-association-implementation-report-georgia_en

Δ.1 Κίνητρα Επενδύσεων

Για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων, η Γεωργία παρέχει ανταγωνιστικά επίπεδα συντελεστών κόστους (επίπεδα φορολογίας, αξία ακινήτων, κόστος υπηρεσιών κοινής ωφέλειας).

Τομείς προτεραιότητας για την προσέλκυση επενδύσεων στη χώρα: τουρισμός/ ανάπτυξη ακινήτων, ενέργεια (υδροηλεκτρικές μονάδες, ΑΠΕ, έρευνα και παραγωγή υδρογονανθράκων), εξόρυξη, μεταποίηση (ένδυση/υπόδυση, μέρη/εξαρτήματα για την αεροβιομηχανία και την αυτοκινητοβιομηχανία, έπιπλα, φαρμακευτικά, δομικά υλικά), και ανάθεση υπεργολαβιών (outsourcing) επιχειρηματικών υπηρεσιών, υποδομές μεταφορών και εφοδιαστικής αλυσίδας (logistics), καθώς και ο τομέας της υψηλής τεχνολογίας.

Στην προσπάθεια για προσέλκυση ξένων επενδύσεων στην χώρα ιδρύθηκαν στην χώρα νέα ιδιωτικά και δημόσια επενδυτικά Ταμεία για επενδυτικούς και αναπτυξιακούς σκοπούς.

Η κρατική στήριξη των επενδύσεων παρέχεται μέσω του οργανισμού "Enterprise Georgia", η οποία είναι επιφορτισμένη για τη διευκόλυνση της επενδυτικής διαδικασίας. Το "Enterprise Georgia", παρέχει δωρεάν υπηρεσίες στους επενδυτές καθ' όλη τη διάρκεια της επενδυτικής διαδικασίας και τους συνδράμει στην επικοινωνία με κρατικούς φορείς. Έχει δύο συνιστώσες: τον τομέα Εξαγωγών/ "Enterprise Georgia - Export" και τον τομέα Επενδύσεων/ "Enterprise Georgia - Investments", η οποία συνιστά τομέα προτεραιότητας.

Παρατίθεται πληροφόρηση για τρέχοντα προγράμματα στήριξης επιχειρηματικότητας και επενδύσεων:

Πηγή: <http://investinggeorgia.org/en/keysectors/government-incentives>

I. Πρόσβαση σε χρηματοδότηση μέσω του Προγράμματος Enterprise Georgia "Industrial Component"

Σκοπός του προγράμματος είναι η ενίσχυση ίδρυσης νέων επιχειρήσεων και η στήριξη της επιχειρηματικής ανάπτυξης. Μέσα στήριξης:

- (α) Επιδότηση επιτοκίου (Interest rate co-financing) για το δάνειο ή το αντικείμενο χρηματοδοτικής μίσθωσης για τα τρία πρώτα έτη.
- (β) Παροχή τεχνικής βοήθειας: συγχρηματοδότηση κόστους συμβουλευτικών υπηρεσιών, ανάλυση εξαγωγικής αγοράς, b2b matching, ανάπτυξη δεξιοτήτων, διαχείριση ποιότητας, τυποποίηση κλπ.

Όροι επιλεξιμότητας για υπαγωγή στο πρόγραμμα:

- (ii) Το ποσό του δανείου θα πρέπει να κυμαίνεται από 50.000 – 10.000.000GEL.
- (iii) Η αξία του σχεδίου χρηματοδοτικής μίσθωσης πρέπει να κυμαίνεται από 50.000 – 10.000.000 GEL.
- (iv) Το τελικό προϊόν θα πρέπει να περιλαμβάνεται στον κατάλογο τομέων προτεραιότητας του προγράμματος.

II. Πρόγραμμα "HOST IN GEORGIA"

Σκοπός η ανάπτυξη του ξενοδοχειακού κλάδου. Μηχανισμοί στήριξης:Επιδότηση επιτοκίου (interest rate co-financing) δανείου για τα τρία πρώτα έτη.

Προβλέπεται επίσης η παροχή στήριξης εγκατάστασης διεθνών ξενοδοχειακών brands με συγχρηματοδότηση του τέλους δικαιόχρησης ή των τελών εκμετάλλευσης/ royalty για σύμβασεις δικαιόχρησης με διεθνείς ξενοδοχειακούς οίκους.

III. Πρόγραμμα ‘FDI Grant’

Το Νοέμβριο 2020 ανακοινώθηκε το νέο πρόγραμμα «FDI Grant» το οποίο υλοποιείται από τον οργανισμό Enterprise Georgia με σκοπό την ανάπτυξη των άμεσων ξένων επενδύσεων, την εισροή τεχνολογιών και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στη χώρα.

Το κίνητρο επιδότησης επενδύσεων αφορά τους ακόλουθους κλάδους:

- Παραγωγή ηλεκτρολογικών προϊόντων και προϊόντων ηλεκτρονικής μηχανικής
- Κατασκευή ανταλλακτικών και εξαρτημάτων αεροσκαφών
- Κατασκευή οχημάτων και ανταλλακτικών
- Εξαγωγή επιχειρηματικών υπηρεσιών / εξωτερική ανάθεση επιχειρηματικών διαδικασιών (BPO)
- Ανάπτυξη αποθηκών και κέντρων εφοδιαστικής αλυσίδας
- Επισκευή και συντήρηση αεροσκαφών (MRO)

Κριτήρια επιλεξιμότητας στο εν λόγω Πρόγραμμα:

- Η αλλοδαπή εταιρεία που επιθυμεί να υπαχθεί στο πρόγραμμα θα έχει την υποχρέωση να επενδύσει τουλάχιστον 10 εκ. GEL (περίπου 3 εκ. δολάρια) και να δημιουργήσει τουλάχιστον 150 θέσεις εργασίας.
- Για εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ανάθεσης επιχειρηματικών διαδικασιών (BPO), το ελάχιστο ποσό επένδυσης είναι 5 εκ. GEL (περίπου 1,5 εκ. \$), με τη δημιουργία τουλάχιστον 200 νέων θέσεων εργασίας.

Με την εκπλήρωση της επενδυτικής υποχρέωσης, οι εταιρείες θα λάβουν χρηματική επιστροφή (cashback) έως 1 εκ. GEL (περίπου 300.000 \$).

Οι εταιρείες που ενδιαφέρονται να υποβάλουν αίτηση στο πρόγραμμα πρέπει να αποστείλουν αίτηση στον οργανισμό Enterprise Georgia, συνοδευόμενη με επιχειρηματικό σχέδιο για το επενδυτικό τους έργο.

Αναλυτική πληροφόρηση στην ιστοσελίδα:

<https://programs.ge/en/agency/news-events/news/the-state-program-fdi-grant.page>

--

Επίσης, το **κρατικό επενδυτικό ταμείο “Partnership Fund”** συγχρηματοδοτεί ιδιωτικές επενδύσεις που πραγματοποιούνται στη Γεωργία στους τομείς ενέργειας, ακινήτων & τουρισμού, μεταποίησης, αγροτοδιατροφικό, υποδομές και εφοδιαστικής αλυσίδας (logistics). Το Ταμείο επενδύει σε εμπορικά βιώσιμα έργα παρέχοντας χρηματοδότηση επιχειρηματικών συμμετοχών (equity financing). Η συμμετοχή του Ταμείου ανέρχεται έως και το 49% του συνόλου των ιδίων κεφαλαίων του έργου (project total equity).

Αναλυτική πληροφόρηση για τους δικαιούχους και τις μορφές στήριξης στην ιστοσελίδα: www.fund.ge

Άλλα επενδυτικά ταμεία στη Γεωργία:

JSC “Georgian Energy Development Fund” –τομέας της ενέργειας	www.gedf.com.ge
Georgian Co-Investment Fund	www.gcfund.ge
GAZELLE FINANCE	https://gazellefinance.com/

Το Enterprise Georgia εγκαινίασε από 1/9/2021 νέα προγράμματα για στήριξη της επιχειρηματικής ανάπτυξης:

Σχετικό link: http://www.enterprisegeorgia.gov.ge/en/business-development?gclid=EA1aIQobChMI646Qg_iW8wIVrhfTChoPYgDfEAEYASAAEgL7MPD_BwE

-Πρόγραμμα προώθησης εξαγωγών και υποκατάστασης εισαγωγών ('Business Export'): Στο πλαίσιο του προγράμματος, προσδιορίζονται 50 κλάδοι της Γεωργιανής οικονομίας με δυνατότητα αύξησης εξαγωγών και υποκατάστασης των εισαγωγών στην εγχώρια αγορά. Τούτοι περιλαμβάνουν: Παραγωγή φαρμακευτικών, χημικών, δομικών υλικών, πρωτογενών προϊόντων από μέταλλο, πλαστικό, καουτσούκ και γυαλί, κλωστοϋφαντουργία και κατασκευή υποδημάτων, κατασκευή ηλεκτρικών εγκαταστάσεων και εξαρτημάτων, παραγωγή ζωοτροφών, κατασκευή μερών οχημάτων και ανταλλακτικών, παραγωγή ιατρικών εργαλείων, επίπλων, ιχθυοκαλλιέργειες και παραγωγή λογισμικού. Το Πρόγραμμα περιλαμβάνει στήριξη μέσω επιδότησης επιτοκίου δανείων, εγγυοδοσία δανείων και επιδότηση ποσοστού επί του ύψους δανειακής πίστωσης.

-Πρόγραμμα 'Business Universal': Στόχος του προγράμματος είναι η αύξηση της διαθεσιμότητας δανειακών χρηματοδοτήσεων για όσο το δυνατό μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων. Προβλέπει συγχρηματοδότηση δανείου και εγγυήσεις δανείων. Οι επιλέξιμοι τομείς είναι αναρτημένοι στην ιστοσελίδα: <http://www.enterprisegeorgia.gov.ge/files/1/N1.pdf>

-Πρόγραμμα ανάπτυξης αγροτικού και οικολογικού τουρισμού: Προβλέπει στήριξη για δημιουργία μονάδων αγροτικού και οικολογικού τουρισμού στις περιφέρειες της χώρας.

Φορολογικά κίνητρα-καθεστώς διεθνούς εταιρείας (international company regime)

Το καθεστώς διεθνούς εταιρείας απονέμεται σε εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες στη Γεωργία, βρίσκονται εκτός ελεύθερων βιομηχανικών ζωνών και διενεργούν δραστηριότητες που καθορίζονται με διάταγμα της Κυβέρνησης της Γεωργίας αποκτώντας το εισόδημά τους αποκλειστικά από αυτές τις δραστηριότητες. Η διεθνής εταιρεία απολαύει φορολογικά οφέλη στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της με βάση την κείμενη νομοθεσία. Επιτρεπόμενες δραστηριότητες: παροχή υπηρεσιών πληροφορικής/επικοινωνιών (IT) και ναυτιλιακές υπηρεσίες (marine services).

Ειδικότερα, η διεθνής εταιρεία δύνανται επωφεληθεί από ορισμένες φοροαπαλλαγές:

(α) Εισόδημα από απασχόληση στη διεθνή εταιρεία φορολογείται με ποσοστό 5%.

- (β) Η δ.ε. εξαιρείται από την φόρο ακίνητης περιουσίας (property tax).
- (γ) Ο συντελεστής φορολογίας εταιρικού εισοδήματος για τις δ.ε. είναι 5%.
- (δ) Τα μερίσματα που καταβάλλονται από τη δ.ε. απαλλάσσονται από την παρακράτηση φόρου.
- (ε) Η παροχή υπηρεσιών της διεθνούς εταιρείας προς μη κατοίκους Γεωργίας απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ.

Δ.2. Ιδιωτικοποιήσεις

Ο Νόμος περί κρατικής περιουσίας (Law of Georgia on State Property) συνιστά την βασική πηγή πληροφόρησης για τους κανόνες που διέπουν τις ιδιωτικοποιήσεις, καθώς ρυθμίζει τη διαχείριση, διάθεση και μεταβίβαση κρατικής περιουσίας, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας ιδιωτικοποίησης, τις μορφές περιουσιακών στοιχείων προς ιδιωτικοποίηση, τα πρόσωπα που δύναται να συμμετάσχουν στη διαδικασία ιδιωτικοποίησης, τις μορφές ιδιωτικοποίησης, ζητήματα σχετικά με συμφωνίες ιδιωτικοποίησης καθώς και κατάλογο ιστοσελίδων διαδικτυακής δημοπρασίας για ιδιωτικοποίηση κρατικών περιουσιακών στοιχείων³.

Υφίστανται ειδικοί κανόνες και περιορισμοί για την **ιδιωτικοποίηση αγροτεμαχίων**. Σύμφωνα με το Νόμο περί Αγροτικής Γης, οι πολίτες Γεωργίας δύναται χωρίς περιορισμούς να κατέχουν αγροτική γη. Οι αλλοδαποί πολίτες δύναται να αποκτήσουν αγροτεμάχιο στη Γεωργία μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις: εάν κληρονομήσουν αγροτεμάχιο ή αν ο αλλοδαπός συνιστά τον κύριο μέτοχο (dominant shareholder) εταιρείας ιδιωτικού δικαίου που θα υλοποιήσει επένδυση σε αγροτική γη βάσει επενδυτικού σχεδίου, το οποίο έχει εγκριθεί από την κυβέρνηση της Γεωργίας.

Η Γεωργιανή Υπηρεσία Κρατικών Ακινήτων (National Property Agency) διαθέτει μέσω δημόσιας δημοπρασίας κρατικά περιουσιακά στοιχεία συμπεριλαμβανομένων αγροτικών εκτάσεων και κρατικών εταιρειών στο πλαίσιο του προγράμματος '100 Investment Offers to the Business'. Η διαδικασία ιδιωτικοποίησης είναι ανοιχτή και οι ενδιαφερόμενοι θα συμμετέχουν σε ηλεκτρονικές δημοπρασίες. Η Υπηρεσία σχεδιάζει να συνεχίσει την διαδικασία ιδιωτικοποίησης με νέες επενδυτικές προσφορές. Πρόσθετες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο: <https://bit.ly/32WNZ5d>

Λίστα περιουσιακών στοιχείων προς ιδιωτικοποίηση μέσω ηλεκτρονική διαδικασία δημοπράτησης είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα: <https://www.eauction.ge/>

³ Αναλυτική πληροφόρηση για τις ιδιωτικοποιήσεις στο Enterprise Georgia: 'Investor's Guide to Privatization in Georgia', prepared by MGLaw Office, September 2019, <https://investinggeorgia.org/en/downloads/useful-guides/investors-handbook-privatization.page>

Δ.3 Πιστοληπτική ικανότητα Γεωργίας

Αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας Γεωργίας από διεθνείς οίκους:

Fitch Ratings	BB stable outlook (Aug. 2021)
Standard&Poor's	BB negative outlook (Sep.2021)
Moody's	Ba2 stable outlook (Sept.2021)

Σύμφωνα με στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της Γεωργίας, το συνολικό ακαθάριστο εξωτερικό χρέος της Γεωργίας στις 31/12/2020 ανήλθε σε 20,3 δισ. δολ. αντιπροσωπεύοντας 127,7% του ετήσιου ΑΕΠ έναντι επιπέδων 18,6 δισεκ. δολ. (53,4 δισεκ. λάρι) στις 31/12/2019 (105,1% του ΑΕΠ 2019). Το εξωτερικό χρέος του δημόσιου τομέα στις 31/12/2020 αποτιμήθηκε σε 9,7 δισεκ. δολ. ή 61,3% του ΑΕΠ.

Το χρέος γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ σημείωσε κατακόρυφη αύξηση κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες το 2020 ανερχόμενο σε 62,5%⁴ -έναντι επιπέδων 41,8% του ΑΕΠ το 2019- εξαιτίας της πανδημίας του COVID-19. Η απότομη αυτή αύξηση οφείλεται σε διεύρυνση του δημοσιονομικού ελλείμματος, καθώς η κρίση COVID-19 στην οικονομία προκάλεσε πτώση ΑΕΠ και εσόδων σε συνδυασμό με αύξηση δαπανών⁵, την διακράτηση κρατικών καταθέσεων (+ 3,6% του ΑΕΠ) έναντι δημοσιονομικών ρίσκων, την διολίσθηση της ισοτιμίας του λάρι και άλλους παράγοντες αύξησης του χρέους⁶.

Σύμφωνα με το ΔΝΤ, το δημόσιο χρέος Γεωργίας παραμένει βιώσιμο με βάση όλα τα τυποποιημένα μακρο-δημοσιονομικά τεστ αντοχής, επισημαίνεται εντούτοις η επείγουσα ανάγκη έναρξης δημοσιονομικής εξυγίανσης το 2021, ώστε να αποφευχθεί μια πιο απότομη πορεία εξυγίανσης τα έτη 2022-23⁷. Η ενσωμάτωση των κρατικών επιχειρήσεων στις δημοσιονομικές εκθέσεις γενικής κυβέρνησης από το 2021, και οι υποχρεώσεις από τις συμβάσεις προμήθειας ενέργειας (power purchase agreements) αναμένεται να προστεθούν στο δημόσιο χρέος. Οι Γ/αρχές έχουν επίσης δεσμευτεί για μια ολοκληρωμένη μεταρρύθμιση της διακυβέρνησης των κρατικών επιχειρήσεων που θα συμβάλει στην μείωση των δημοσιονομικών ρίσκων.

Κρατικό ευρωομόλογο Γεωργίας (sovereign Eurobond) ύψους 500 εκ. δολ. που έληξε στις 12/4/2021 αναχρηματοδοτήθηκε με ιστορικά χαμηλό επιτόκιο (επιτόκιο 2,75% με πενταετή λήξη). Με την αποπληρωμή του ευρωομολόγου, οι βραχυπρόθεσμοι κίνδυνοι που σχετίζονται με υψηλές ακαθάριστες ανάγκες χρηματοδότησης παραμένουν χαμηλοί, ενώ κύριο ζήτημα συνιστά το υψηλό ποσοστό του δημόσιου χρέους Γεωργίας σε ξένο νόμισμα: 80% του τρέχοντος δημόσιου χρέους είναι σε ξένο νόμισμα συνεπώς υπόκειται σε μεταβολές της ισοτιμίας του λάρι.

Από την άλλη πλευρά, οι Γ/αρχές έχουν διασφαλίσει χρέος μακροπρόθεσμης λήξης (άνω του 97% των εκκρεμών οφειλών), τα διεθνή αποθεματικά της χώρας παραμένουν επαρκή, ενώ η εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους είναι σχετικά ομαλή και το μεγαλύτερο τμήμα του εξωτερικού χρέους οφείλεται σε διεθνείς χρηματοπιστωτικούς θεσμούς με ευνοϊκούς όρους, μετριάζοντας τους κινδύνους για τη βιωσιμότητα του χρέους⁸.

⁴ Πηγή: World Bank

⁵ συμπεριλαμβανομένου του κρατικού "πακέτου" στήριξης και δημοσιονομικών ελαφρύνσεων για αντιμετώπιση της κρίσης (3,8% του ΑΕΠ), την επιτάχυνση επιστροφών ΦΠΑ και αυξημένες κεφαλαιακές δαπάνες.

⁶ IMF Country Report No. 21/215, Georgia: 2021 ARTICLE IV CONSULTATION Staff Report, September 2021

⁷ όπ.παρ.

⁸ όπ.παρ.

Ε. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ - ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Παρατίθεται κατάλογος ιστότοπων πληροφόρησης για τρέχοντες διαγωνισμούς για έργα υποδομών στη Γεωργία:

1. Υπουργείο Περιφερειακής Ανάπτυξης & Υποδομών-	https://mrdi.gov.ge/ka/useful-info/%E1%83%A2%E1%83%94%E1%83%9C%E1%83%93%E1%83%94%E1%83%A0%E1%83%94%E1%83%91%E1%83%98 Περιλαμβάνει links στους ιστότοπους τρεχόντων δημόσιων διαγωνισμών για υποδομές (οδικές, κτιριακές, ύδρευσης/αποχέτευσης, διαχείρισης αποβλήτων) που διενεργούν επιμέρους δημόσιοι οργανισμοί.
2. Roads Department of Georgia	http://www.georoad.ge/?lang=eng&act=tenders&func=menu&pid=1386068909 Διαγωνισμοί οδικών υποδομών
3. Municipal Development Fund	http://mdf.org.ge/?site-lang=en&site-path=tenders/current_tenders/ Διαγωνισμοί για έργα στους δήμους
4. United Water Supply Company of Georgia	http://water.gov.ge/page/full/44 Διαγωνισμοί για υποδομές δικτύου ύδρευσης/άρδευσης/αποχέτευσης
5. State Procurement Agency	https://tenders.procurement.gov.ge/login.php?lang=en Απαιτείται εγγραφή του χρήστη στην ηλεκτρονική υπηρεσία πληροφόρησης για δημόσιους διαγωνισμούς
6. JSC Georgian State Electrosystem	http://www.gse.com.ge/projects/tenders Διαγωνισμοί για υποδομές στο σύστημα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας
7. EUROPEAN UNION	https://eu4georgia.ge/category/project/ Τρέχοντα έργα με χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διενεργούνται στη Γεωργία
8. EBRD	https://ecepp.ebrd.com/delta/noticeSearchResults.html Τρέχουσες προκηρύξεις διαγωνισμών που χρηματοδοτούνται από την EBRD στη Γεωργία (όπου πλαίσιο keyword: "Georgia"). https://www.ebrd.com/georgia.html Τρέχοντα έργα και χρηματοδοτικά εργαλεία EBRD για έργα που διενεργούνται στη Γεωργία
9. European Investment Bank	https://www.eib.org/en/projects/index.htm

10. World Bank	http://projects.worldbank.org/search?lang=en&searchTerm=&countrycode_exact=GE
11. United Nations Development Programme	http://procurement-notice.undp.org/search.cfm [Search: GEORGIA] http://www.ge.undp.org/content/georgia/en/home/projects.html

ΣΤ. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Αν και η **αγορά της Γεωργίας** είναι μια μικρή καταναλωτική αγορά (3,7 εκ. πληθυσμός) με περιορισμένο κατά κεφαλή ΑΕΠ (κατά κεφαλήν ΑΕΠ 4.275 δολ. το 2020 με βάση στοιχεία της Geostat), εντούτοις, παρουσιάζει αξιόλογες προοπτικές για αύξηση μεριδίου διάθεσης ελληνικών εξαγωγών προϊόντων/ υπηρεσιών ιδίως λόγω:

Α. φιλελευθεροποιημένου καθεστώσ πρόσβασης στην αγορά για προϊόντα προέλευσης ΕΕ. Η Συμφωνία Σύνδεσης ΕΕ-Γεωργίας θεσπίζει ένα προτιμησιακό εμπορικό καθεστώς (τον Εμβαθυμένο και Ολοκληρωμένο Χώρο Ελεύθερου Εμπορίου, Deep and Comprehensive Free Trade Area– DCFTA), το οποίο ενισχύει την αμοιβαία πρόσβαση ΕΕ και Γεωργίας στις εκατέρωθεν αγορές τους.

Β. του ότι εξελίσσεται σε **διαμετακομιστικό κέντρο στην ευρύτερη περιοχή και δύναται αποτελέσει «εφαλτήριο» για οικονομική είσοδο και σε άλλες αγορές Ν. Καυκάσου- Κεντρικής Ασίας** (Αζερμπαϊτζάν, Αρμενία, ενδεχόμενως, δε, κ.α. χώρες λχ Καζακστάν). Σημειωτέον, από 1/1/2018 τέθηκε σε ισχύ η συμφωνία ελεύθερου εμπορίου της Γεωργίας με την Κίνα.

Συνεπώς, θα πρέπει να σταθμιστεί η αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων της εδώ αγοράς από τις ελληνικές εξαγωγικές επιχειρήσεις στους κλάδους τροφίμων, αγροτικών τεχνολογιών, περιβαλλοντικής διαχείρισης, κατασκευών, με σκοπό την ανάπτυξη των δικτύων τους διανομής/ προώθησης και logistics στον ευρύτερο Ν.Καύκασο (Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν), αλλά και τις χώρες της Κεντρικής Ασίας (Καζακστάν, Ουζμπεκιστάν) οποίες γνωρίζουν δυναμική ανάπτυξη.

Γ. Περιθώρια τοποθέτησης ελληνικών προϊόντων στη Γεωργία, λαμβανομένου υπόψη ασφαλώς του υφιστάμενου ανταγωνισμού στην αγορά υφίσταται στις εξής κατηγορίες προϊόντων:

Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών

Κλάδοι ενδιαφέροντος	Ανάλυση
(α) Αγροτικών προϊόντων/ τροφίμων:	Ελαιόλαδο, νωπά/κατεψυγμένα ιχθυήρα, υγιεινά σνάκ, φέτα και ελληνικό γιαούρτι, ζαχαρώδη.
(β) Ιατροφαρμακευτικών/δερμοκαλλυντικών:	Η καταναλωτική δαπάνη για φαρμακευτικά παρουσιάζει σταδιακή αύξηση σε συνάρτηση με την άνοδο του εισοδηματικού επιπέδου και του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ. Στο πλαίσιο αυτό, οι καταναλωτές στρέφονται όλο και περισσότερο και στα καλλυντικά με φυτικά/φυσικά συστατικά , γεγονός που δημιουργεί ευκαιρίες και για τα Ελληνικά φυτικά καλλυντικά. Σημειωτέον, ότι στα δερμοκαλλυντικά, προϊόντα/προσωπικής φροντίδας ελληνικά προϊόντα (Aprivita, Septona, FreshLine) έχουν ήδη διαμορφώσει ένα μερίδιο αγοράς.
(γ) Δομικά υλικά:	Ανελκυστήρες, προϊόντα αλουμινίου, τεχνουργήματα σιδήρου/χάλυβα, ηλεκτροτεχνικός εξοπλισμός, χρώματα και είδη στεγανοποίησης (λχ οικολογικά, με υψηλά standard), καθώς και είδη υγιεινής.

Για τη συγκρότηση ενός μεριδίου αγοράς των ελληνικών προϊόντων στους ανωτέρω αναφερόμενους κλάδους, οι ενδιαφερόμενες ελληνικές επιχειρήσεις οφείλουν αφενός

(i) να σταθμίσουν τον υφιστάμενο ανταγωνισμό στην Γεωργιανή αγορά από υφιστάμενους σημαντικούς προμηθευτές, ήτοι Τουρκία (δομικά υλικά και κατασκευαστικές υπηρεσίες), ελαιοκομικά (Ιταλία, Ισπανία).

(ii) αφετέρου να ενοποιήσουν, κατά το δυνατό, την εξαγωγική προσπάθεια μέσω των κλαδικών επιχειρηματικών ενώσεων τους ή συστάδων επιχειρήσεων,

προκειμένου να δημιουργήσουν ευχερέστερες προϋποθέσεις εισόδου/τοποθέτησης ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών με αξιώσεις (ποσότητα, ανταγωνιστικές τιμές, ποιοτικά χαρακτηριστικά προϊόντων έναντι ανταγωνισμού) στην εδώ αγορά, αλλά και με εφελτήριο την γεωργιανή αγορά να πετύχουν είσοδο σε γειτονικές αγορές Ν.Καυκάσου.

Τομείς ενδιαφέροντος για ανάπτυξη ελληνικής επιχειρηματικής δραστηριότητας στην εδώ αγορά συνιστούν επίσης:

1) Ο τομέας της γεωργίας/ανάπτυξης της υπαίθρου, ο εκσυγχρονισμός του οποίου συνιστά επείγουσα προτεραιότητα από εδώ πλευράς για βελτίωση των εξαγωγικών της δυνατοτήτων και κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη, και ήδη «τρέχουν» προγράμματα ΕΕ (ENPARD), FAO προς αυτή την κατεύθυνση: Τυποποίηση και προώθηση αγροτικών προϊόντων, ασφάλεια και ποιότητα τροφίμων, εκπλήρωση προτύπων φυτοϋγείας και κτηνιατρικής υγείας, όπως και η προστασία των Γεωγραφικών Ενδείξεων,

παροχή αγροτοτεχνολογικού εξοπλισμού συνιστούν τομείς που υπάρχουν δυνατότητες ανάπτυξης ελληνικής επιχειρηματικής δραστηριότητας.

2) Ενεργειακή αποδοτικότητα, τεχνολογίες διαχείρισης στερεών αποβλήτων: Προτεραιότητα δίδεται από προγράμματα διεθνών χρηματοπιστωτικών θεσμών και την ΕΕ στην εφαρμογή προτύπων ενεργειακής αποδοτικότητας στις κατασκευές και τον εκσυγχρονισμό των υποδομών διαχείρισης λυμάτων και στερεών αποβλήτων στη Γεωργία. Ανωτέρω εξελίξεις δημιουργούν ευνοϊκές δυνατότητες δραστηριοποίησης ελληνικών εταιρειών ανωτέρω κλάδων ενδεχομένως σε κοινοπραξία με άλλες ευρωπαϊκές ή και γεωργιανές εταιρείες.

3) Επιχειρηματική ανάπτυξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων: παροχή συμβουλευτικής σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις σε θέματα τυποποίησης, πιστοποίησης και marketing. Άλλωστε και το πρόγραμμα EU4Business προβλέπει παροχή τεχνικής βοήθειας προς Γεωργιανές ΜΜΕ στους εν λόγω τομείς. Εδώ παρουσιάζονται δυνατότητες ανάπτυξης δραστηριοποίησης για τον τεχνικό/μελετητικό κλάδο για συνεργασία με μικρομεσαίες επιχειρήσεις/δικαιούχους τέτοιων προγραμμάτων για την προμήθεια του εξοπλισμού που χρειάζονται από την Ελλάδα.

4) Έρευνα και καινοτομία: Αξιοποίηση δυνατοτήτων συνεργασίας από ελληνικούς και γεωργιανούς φορείς οικοσυστήματος καινοτομίας στο πλαίσιο ερευνητικών προγραμμάτων της ΕΕ (όταν προβλεφθεί συμμετοχή Γεωργίας σε διάδοχο πρόγραμμα Horizon 2020) για κοινές δραστηριότητες E & A.

Ζ. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Ο κατάλογος που ακολουθεί είναι ενδεικτικός.

1. Ελληνικές Αρχές

Ελληνική Πρεσβεία	Τηλ: + 995 32 2914970 - 74	gremb.tbi@mfa.gr
Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας	Τηλ: + 995 32 2942858	ecocom-tbilisi@mfa.gr
Προξενικό Γραφείο	Τηλ: + 995 32 2938981, 2941224	grcon.tbi@mfa.gr

2. Αρχές Γεωργίας

Πλήρης Κατάλογος των Υπουργείων της Γεωργίας από την ιστοσελίδα της Κυβέρνησης:
http://www.gov.ge/index.php?lang_id=ENG&sec_id=124

3. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια/ Επιχειρηματικοί Σύνδεσμοι

Georgian Chamber of Commerce and Industry	Τηλ: + 995 32 2694747	www.gcci.ge
EU-Georgia Business Council	Τηλ. +995 32 290 36 91	http://eugbc.net/
European Business Association Georgia	τηλ. +995 599 25 66 55	http://www.eba.ge/en
Business Association of Georgia	τηλ. +995 32 2 202-215	https://bag.ge/en/home
International Chamber of Commerce – Georgia	Τηλ: +995 32 298 81 76	www.icc.ge
Adjara Chamber of Commerce and Industry	Τηλ: + 995 422 272841	www.acci.ge

4. Τράπεζες

National Bank of Georgia	Τηλ: +995 32 240 6120	www.nbg.gov.ge/
--------------------------	-----------------------	--

Αναλυτική κατάσταση των εμπορικών τραπεζών που δραστηριοποιούνται στη Γεωργία είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της Τράπεζας της Γεωργίας:

<https://www.nbg.gov.ge/index.php?m=403&lng=eng>

5. Διοργανωτές Εκθέσεων

Expo Georgia	Τηλ: + 995 32 2341100	www.expogeorgia.ge
Expo Batumi	Τηλ: + 995 599 46 88 56	www.expobatumi.ge

6. Ξενοδοχεία

The Biltmore Hotel Tbilisi	Τηλ: + 995 32 2727272	www.millenniumhotels.com
Radisson Blu Iveria Hotel Tbilisi	Τηλ: + 995 32 2402200	www.radissonblu.com
Tbilisi Marriott Hotel	Τηλ: + 995 32 2779200	www.marriott.com
Courtyard Marriott Tbilisi	Τηλ: + 995 32 2779100	www.marriott.com
Hotels & Preference Hualing Tbilisi	Τηλ: + 995 32 2505025	www.hotelspreference.ge
Hotel Ambassadors	Τηλ: + 995 32 2439494	www.ambassadors.com

Holiday Inn Tbilisi	Τηλ: + 995 32 2300099 https://www.holidayinn.com/hotels/gb/en/reservation
Sheraton Batumi	Τηλ: +995 422 229000 https://www.marriott.com/hotels/travel/bussi-sheraton-batumi-hotel/
Hilton Batumi	Τηλ: + 995 422 222299 https://www3.hilton.com/en/hotels/georgia/hilton-batumi-BUSBTHI/

7. Διπλωματικές Αποστολές

Επίσημος Κατάλογος Διπλωματικών Αποστολών στην Τιφλίδα του Υπουργείου Εξωτερικών της Γεωργίας:

<https://mfa.gov.ge/MainNav/EmbassiesRepresentations/ForeignEmbassiesMissionsGeorgia.aspx>

8. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ & ΑΛΛΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

Enterprise Georgia	Τηλ: + 995 32 2960010	www.enterprisegeorgia.gov.ge
Invest in Batumi	τηλ. + 995 (422) 27-35-10	https://investinbatumi.ge/
Invest in Georgia	Τηλ: +995 322 960 010 (1663)	https://investingeorgia.org/en/
Revenue Service of Georgia	Τηλ: + 995 32 2299299	www.rs.ge
State Procurement Agency	Τηλ: + 995 32 248 48 22	www.procurement.gov.ge
National Statistics Office of Georgia	Τηλ: + 995 32 2367210	www.geostat.ge
National Accreditation Center	Τηλ: + 995 32 2192233	www.gac.gov.ge
National Agency for Public Registry	Τηλ: + 995 32 2405405	http://www.napr.gov.ge/
National Intellectual Property Center SAKPATENTI	Τηλ: + 995 32 225253	www.sakpatenti.org.ge

9. ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Newspaper Caucasus Business Week	www.cbw.ge
Newspaper The Messenger	www.messenger.com.ge
News Portal Agenda	www.agenda.ge
News Portal Georgia Today	www.georgiatoday.ge
Business Portal Investor	www.investor.ge